

ИНВЕСТИЦИОННИ ИЗТОЧНИЦИ. ВЪНШНИ ИЗТОЧНИЦИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

Инвестирането е процес на предварителен анализ и придобиване чрез парични средства на активи, които могат да носят доход, прираст на капитала и други положителни резултати за собственика продължително време.

Като източници могат да се посочат:

- държавния бюджет;
- местните или общински бюджети;
- държавни, фирмени инвестиционни фондове;
- доходите на гражданите.

Целесъобразно е инвестициите да се осигуряват за сметка на повече от един източник.

Кредити от търговските банки. Те са първият основен външен източник на инвестиции.

Банките предоставят кредити само след внимателно и задълбочено проучване на инвестиционните проекти, отчети за финансовото състояние и друга изискуема от тях информация. Целта на проучванията от търговските банки се състои в изясняване на въпроса за какво се искат парите и какви са гаранциите за тяхното връщане.

Основната преценка на банката е насочена към това да установи какви са възможностите на фирмата да обслужва кредита, т.е. да се плащат лихвите и главницата,

съобразно погасителния план. Обикновено съществено значение за банката имат гаранциите, включващи вземанията, недвижимите имоти на фирмата и персоналните гаранции на собственика, неговата личност и авторитет в деловия свят и др. За фирмата вземането на инвестиционни кредити от банките е необходимо и неизбежно. Във връзка с това е препоръчително инвеститорите да спазват следните правила:

- поддържане на добри отношения с банките, като дадените от тях съвети могат да бъдат много полезни в бизнеса;
- обсъждане с банката на бъдещи инвестиционни намерения и потребностите от капитал чрез представяне на инвестиционни проекти и бизнес планове;
- използване на обслужващата банка за всякаква друга помощ, тъй като тя е запозната с икономическите условия в различни области на бизнеса и може да съдейства за подходящи партньори у нас и чужбина;
- разработване на план за движението на паричните средства, който се предоставя на банковия служител за сведение.
- откритост и доверие в отношенията с банката, като за това банката следва да се информира и за отрицателните и положителните очаквания от дейността на инвеститора.

Освен от български търговски банки кредит може да се осигури и от чуждестранни кредитни институции.

Като се има предвид, че международните икономически отношения се изграждат на основата на взаимния интерес, е очевидно, че международното кредитиране по своята същност е пазарно разпределяне на парични средства, целящи развитието на икономиката в дадена държава.

Например, за подпомагане прехода към пазарна икономика в бившите социалистически страни в Европа, бе създадена Европейска банка за възстановяване и развитие. Подобен е подходът и при създаването на българо-американския инвестиционен фонд. Очевидно е, че в тези случаи международният кредит изпълнява разпределителни функции за преливане на капитал от една страна в друга.

За да може да се получи инвестиционен кредит, е необходимо да се спазват изискванията за прецизно разработен инвестиционен бизнес план, доказващ безспорно възвращаемостта на инвестициите.

Чуждестанни инвестиции. Те са вторият външен източник за финансиране на инвестициите от чуждестанни банки, дружества, юридически или физически лица.

Целесъобразно е инвеститорите да създадат предпоставки за привличането на чуждестранните инвестиции. Това може да стане, ако има реални условия за постигане на печалби в краткосрочен период от време.

Доставчици. Те са следващият външен източник за финансиране на инвестиции. Обикновено те са пренебрегван източник за финансиране на инвестиции. Обикновено те са пренебрегван източник на капитал.

Обикновено те са пренебрегван източник на капитал. С големите доставчици е целесъобразно да се договарят удължени срокове за разплащане вместо възприетите търговски срокове.

Клиенти на фирмата. Те също могат да бъдат източник за финансиране на инвестициите, тъй като могат да съдействат временно с парични средства в периоди на инвестиране. Това може да стане, когато фирмата инвеститор е в състояние да предложи на клиентите си условия на плащане в брой, депозити за поръчки, абонаменти, фирмени кредити и други, които дават възможност да се получат пари в брой.

Държавни институции. Те са друг източник за финансиране на инвестициите чрез кредитиране или субсидиране на определени инвестиционни проекти. В закона за местното самоуправление и местната администрация е предоставена възможност на общините да стимулират местния бизнес, задоволяващ потребностите на населението от общината.

Емисия на обикновени акции. Този вид източник се използва най-вече от акционерните дружества. За целта дадено акционерно дружество пуска на пазара емисия от ценни книги, наречени акции. Акциите биват два вида: обикновени и привилегирани.

Обикновената акция е ценна книга, която обуславя право на собственост на претежателя и върху съответна част от имуществото на акционерното дружество.

Притежателите на обикновени акции могат да получат обратно вложените пари чрез продажба на собствените си акции на вторичния пазар или при ликвидация на дружеството да получат част от капитала.

Купувачите на акции обикновено разчитат на повишаването на пазарната стойност на акциите, а не толкова на дивидента.

Финансирането на инвестициите чрез емисия на привилегировани акции е специфичен метод за набиране на инвестиции. Той има значително по-слабо значение от това на източника чрез обикновени акции. Използва се често при финансираня на сливания и купуване на различни дружества и трябва да се подчертае, че все още не е широко разпространен в нашата действителност.

Облигации. Те са типичен източник на финансиране на инвестициите в развитите в развитите страни. Емитираните облигации носят лихва, изплащана един или два пъти годишно. Облигацията е ценна книга, документ за дълг, който се издава за определен срок, с определена номинална стойност и купонен процент. С настъпване на датата, на която изтича срокът на облигацията, притежателите им получават обратно тяхната номинална стойност плюс лихвите по нея.

Лизинг. Следващия външен източник за финансиране на инвестициите е чрез наемането на сгради, машини, съоръжения и оборудване, т.е. лизингът като форма на финансиране. Разпространена форма на вземане под наем на оборудване е лизингът - прехвърляне на права

за ползване, аренда, под наем. В много случаи за отделна фирма е по-изгодно или поради ограничени ресурси вземането под наем на физически капитал в сравнение с изграждането на нови сгради, покупка на нови машини и оборудване.

Лизингът представлява предоставяне на дълготрайни активи за ползване за определен период от време срещу договорена цена.

При лизинга не се изисква голяма първоначална инвестиция, а плащанията са по определен период от време, затова финансовата тежест за наемателя е по неговите възможности.

Лизинговите плащания са един вид анюитет, при който първото плащане настъпва преди да започне самото използване на актива. Когато фирмата наеме определен дълготраен материален актив, тя извършва лизингови плащания, които изписва като разходи и намалява облагаемия си доход.

При лизинговите договори повечето разходи, а и данъчни изгоди възникват в бъдеще. Затова при оценката на двете възможности за инвестиране се използва подходът за сравняване на нетните им разходи, изразени в настояща стойност. Този подход се доближава до нетната сегашна стойност, но съществува и важно различие. Докато при инвестирането проектът с по-висока нетна сегашна стойност е за предпочитане, то при финансирането е правилно да се избере този проект, който има по-ниска настояща стойност на разходите.